

Testul nr. 34

SUBIECTUL I

A.

1. Termenul este sinonim cu elocvența, cu sensul de „arta de a vorbi frumos“ (DEX).
2. El a fost impresionat de imaginea unei fetițe, văzute la o fereastră a Școlii Centrale, care plângea.
3. Arta picturală întrunește mai multe aspecte: umbră, lumină și formă.
4. Autorul identifică o asemănare între pictură și literatură, pentru că aceste două manifestări artistice relevă gândurile, viziunile artiștilor, emoțiile lor artistice și transformă materia în forme sensibile.
5. Stările sufletești pozitive sau negative rămân la fel de profunde, indiferent cât timp s-a scurs de la evenimentele producerii lor; contrar opiniei generale, autorul consideră că emoțiile rămân la fel de intense ca în momentul trăirii lor; de exemplu, tristețea resimțită în copilărie de autor este re trăită prin rememorare cu aceeași intensitate, dovedind că nu s-a vindecat de ea.

B.

Literatura și pictura sunt arte care izvorăsc din filonul comun al sensibilității creative a omului. Deși lucrează cu materiale diferite, literatura operând cu cuvinte, iar pictura, prin culori, scopul este estetic, pentru că rezultatele sunt creațiile artistice în care se revelează universul de culori și de imagini specific artistului respectiv. Literatura este semnul unei gratuități după cum o face și pictura. De aceea, consider că există o legătură între cele două manifestări artistice.

Pe de o parte, pictura și literatura au un parcurs istoric asemănător, ele întâlnindu-se la nivelul curentelor artistice: romantismul și expresionismul în poezie, realismul în proză sunt curente literare care s-au reflectat și în pictură, după cum mișcarea impresionistă a condus la simbolismul literar. Există situații în care literatura a inspirat creații picturale de referință.

Pe de alta, după cum subliniază și autorul textului, asemănarea dintre cele două arte rezultă din sursele de inspirație comune. Autorul textului proiectează asupra imaginii unui copil trist, abandonat, întrezărit la fereastra Școlii Centrale, suferința din copilăria proprie, ca să regăsească, ulterior, această imagine emoționantă în picturile lui Nicolae Grigorescu. Sensibilitatea picturii lui Grigorescu îl apropie de arta lirică, după cum susține autorul: „Pe Grigorescu toate l-au emoționat. Iacă un poet! Din pânzile lui, de o elocință uimitoare, poți să-i reconstitui întreaga viață, notând precis ce a simțit pe toate cărările și prin toate orașele pe unde s-a oprit câteva zile, câteva ore. Între acest tablou și maestru, o apropiere așa de mare că începu să mi se pară nu cum îl văzusem, ci cum l-ar fi prins el în cadru, ușurel, poetic, într-o lumină limpede și tremurătoare.“

Prin urmare, consider că există multe similitudini între aceste două arte.

SUBIECTUL al II-lea

Discursul epic este redat aici prin modul de expunere a descrierii. Aceasta nu este o enumerare clasică de obiecte, după cum afirmă, cu o ironie subtilă, naratorul, ci este „o parte a unui ritual, menit să reu-

nească ceea ce, aparent, desparte“. Descrierea este detaliată și expresivă, conferind obiectelor o viață proprie. Statueta zeiței Cybele are, astfel, atribute umane: „... vremea i-a ros trăsăturile multiplicându-i-le sub valurile ștergerii care îi subliniază melancolica nepăsare; senină și calmă, ea își ține mâinile în poală...“. Textul include referințe la personaje: atelierul Mariei, opinia Zenobiei asupra locuinței acesteia, iar subiectivitatea naratorială este sugerată prin reprezentarea punctului de vedere asupra spațiului descris.

SUBIECTUL al III-lea

Moara cu noroc, de Ioan Slavici

„Moara cu noroc“ este o nuvelă realist-psihologică care a fost inclusă în volumul *Novele din popor*, publicat în 1881. Autorul nuvelei, Ioan Slavici, este unul dintre scriitorii clasici ai literaturii române, este reprezentativ pentru secolul al XIX-lea și s-a remarcat în literatura română atât prin nuvelele sale: *Popa Tanda*, *Budulea Taichii*, *Pădureanca*, prin romane și prin scrieri memorialistice. În opera sa, de inspirație realistă cu elemente clasice, a descris lumea satului și a orașului din vestul țării și a prezentat cazuri umane a căror evoluție este afectată de abaterea de la legile moralității. Nuvela *Moara cu noroc* este o capodoperă a speciei, are o întindere impresionantă, apropiindu-se de roman, incluzând 17 capitole și soliditatea structurii sale este susținută de legătura dintre incipit și final. Nuvela propune studiul unui personaj care este dezumanizat de patima pentru avere care este obținută ușor. Titlul nuvelei are funcția de a anticipa conținutul textului pentru că substantivul „noroc“ nu reprezintă neapărat șansa, ci include ghinionul pe care-l aduce averea obținută ilegal. Titlul denumește, de asemenea, un topos, adică un loc nefast, ghinionist. Nuvela are o structură simetrică prin faptul că în incipitul nuvelei apare personajul bătrânei care-i avertizează pe cei tineri că dorința de a avea bani poate schimba în tragic soarta omului: „omul să fie mulțumit cu sărăcia sa“, iar la sfârșitul acțiunii, prin replica finală „Simțeam eu că nu are să iasă bine; dar așa le-a fost dat“, se enunță ideea pedepsei pentru cei care se abat de la codul moral.

Nuvela dezvoltă mai multe tipuri de conflicte: conflictul exterior, social, între personajul principal și colectivitate, pentru că Ghiță încalcă normele morale tradiționale. Un al doilea conflict, de ordin exterior, se configurează între Ghiță și Lică Sămădăul și se repercutează în mintea cârciumarului, care ajunge să oscileze între două dorințe puternice și contradictorii: dorința de a rămâne om cinstit și împăcat cu sine și dorința de a se îmbogăți alături de Lică.

Acțiunea este concentrată pe parcursul unui an și este jalonată de două repere temporale cu valoare religioasă: de la sărbătoarea Sfântului Gheorghe până la Paște. Cadrul acțiunii este fixat în Ardeal, fiind indicate câteva toponime: Fundureni, Ineu, Oradea, Arad. Naratorul insistă, în descrierea locului asupra simbolurilor cu funcție de anticipare: răscrucea, cu conotația spațiului rău famat și drumul, semn al evoluției sinuoase a protagonistului.

Ghiță este cel mai complex personaj din nuvelistica lui Slavici. Deși poartă un nume eroic, al Sfântului Gheorghe, protagonistul se dovedește un antierou, care involvează pe parcursul acțiunii, drept rezultat al slăbiciunii sale sufletești. Este un personaj rotund și dinamic. La începutul nuvelei, protagonistul se dovedește un om înzestrat cu calități: este ambițios, harnic, iubitor și prietenos, un

adevărat *pater familias*, își construiește o reputație de om priceput, reușind să umanizeze spațiul rău famat al Morii cu noroc. Acestea sunt datele expoziției. Intriga survine prin introducerea personajului care perturbă acest echilibru, Lică Sămădăul. Înfațișarea specială a personajului, asupra căreia naratorul insistă, prin relevarea elementelor de vestimentație și de gestică, întruchipează fascinația pe care o exercită răul și căruia Ghiță i se supune, fără luptă. Ghiță ajunge omul lui Lică pe care-l simte mai puternic. În fapt, Ghiță nu poate lupta împotriva dorinței sale de a câștiga cât mai mulți bani, pulsivitatea căreia Lică îi dă un chip. Atras de partea răului, Ghiță devine un om dilematic, sfâșiat de stări contradictorii, cu schimbări de personalitate pe care familia nu le înțelege: se înstrăinează treptat de Ana, devine închis în sine, are gesturi de brutalitate față de aceasta, este violent cu copiii. Regretă că are familie și copii pentru că nu poate risca mai mult, pentru a se îmbogăți mai repede. Starea sa psihică se agravează pentru că nu-i poate mărturisi Anei ce-l frământă, deși femeia bănuiește sursa supărării lui Ghiță, precum și faptul că Lică este un om primejdios. Decăderea psihică a lui Ghiță este redată, la nivel textual, prin monologuri, elemente nonverbale și paraverbale. Un episod care dezvăluie imoralitatea protagonistului este momentul procesului, când oamenii lui Lică, Buză-Ruptă și Sailă-Bouarul sunt incriminați, deși nu sunt vinovați. Nevinovăția lor poate fi dovedită numai de Ghiță, dacă ar depune mărturie, dar el nu o face ca să nu fie în pericol „de dragul altora“. Ultima ipostază a decăderii sale este momentul în care Ghiță își sacrifică soția pentru a-l prinde pe Pinte. Dezgustată de lașitatea soțului, pe care-l vede drept „o muiere îmbrăcată în haine bărbătești“, Ana i se dăruiește Sămădăului. În acest timp, Ghiță plecase să-l anunțe pe Pinte că Lică se află la moară și are asupra lui banii însemnați. Întors la cârciumă, Ghiță îi mărturisește soției că plecase să-l caute pe Pinte pentru a-l prinde pe Lică cu banii arendașului. Ghiță își ucide soția, din dorința de a o elibera de păcat. La rândul lui, Ghiță este împușcat de Râuț din ordinul lui Lică. Ca să nu fie prins de Pinte, Lică se sinucide într-un mod brutal.

Sfârșitul tragic al personajelor ilustrează concepția conform căreia încălcarea normelor înseamnă provocarea destinului și pedepsirea vinovaților.

Nuvela se caracterizează, la nivel stilistic, prin abordarea narațiunii obiective, a stilului indirect liber (în monolog), prin tehnica simetriei și a discontinuității, prin îmbinarea registrelor regional și popular, și prin oralitate.

„O nuvelă solidă, cu subiect de roman“ (G. Călinescu), *Moara cu noroc* este o creație de referință pentru literatura de inspirație psihologică și pentru opera lui Ioan Slavici.